СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 85. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 11-го квітня 1940. No. 85. Jersey City, N. J., Thursday, April 11, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НАРАДИ НАД ПОДІЯМИ В ЕВРОПІ

ВАШИНҐТОН. — Повернувшись поспішно з вакацій, президент Рузвелт відразу зарядив наради з секретарем Голом, підсекретарем Велесом і асистентом секретаря війни, Джансоном, над положенням в Европі, зокрема над захопленням Данії і частинним захопленням Норвеґії з боку німців. Наради тревали до пізної ночи. Їх вислід залишається покищо в тайні. Першою справою, яку вирішить уряд у звязку з тими подіями, правдоподібно буде те, що офіційно проголоситься скандинавські краї „воюючими" та вслід за тим уряд заборонить американським кораблям їхати на їхні води.

В столиці є таке загальне переконання, що тепер Америка повинна тим більше зброїтись, ніж передтим. У тім дусі зізнавали перед комітетом військових справ секретар війни Вудрінґ і начальний вожд американської армії, генерал Маршал. Вони говорили, що наглість, з якою нападають нині одні держави на інші, повинна застановити американську суспільність і змусити її взятися добре до власного зброєння. Проте, назагал, у Вашинґтоні є таке переконання серед політичних кол, що Америка повинна здалека держатись від европейської війни і до неї не втручатись.

АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ В СКАНДИНАВІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Американська торговельна палата заявила, що в звязку з поширенням війни на Скандинавію американські експортери втратять нові ринки збуту. Крім того американські фірми втратять коло 200 мільйонів долярів, які вони вложили в скандинавські краї, зокрема в Норвеґію і Данію.

ДАНСЬКИЙ ПОСОЛ ПРОТЕСТУЄ.

ВАШИНҐТОН. — Данський посол у Вашинґтоні заявив, що ні один данець, котрий живе на волі, не признає захоплення німцями їхнього краю. Він далі сказав, що з хвилею, як німецькі війська вмаширували до його краю і там осадовились, той край стратив свою суверенність і політичну волю, без огляду на те, що собі німецькі кола говорять. Автім, додавав данський посол, хто його зна, чи взагалі ще існує якийнебудь данський уряд, і що німці зробили з данським королем. Від часу захоплення Данії він не дістав від свого уряду ні найменшої вісточки. Данський прапор буде далі висіти на посольстві у Вашинґтоні, подібно, як висить польський прапор на польськім посольстві, а чеський на чеськім. Данський павільон у часі цього літа на Світовій Виставі буде відкритий.

КАНАДІЙЦІ РЕАГУЮТЬ НА ПОДІЇ В ЕВРОПІ.

ОТАВА. — Канадійці потрясені подіями в Европі. Водночас вони рішені більше ніж передтим помогти матерньому краєві поборювати нові труднощі, що виринули тепер у звязку з захопленням Данії з боку німців та частинною окупацією Норвеґії. Захоплення Данії крім стратеґічних злих сторін матиме ще також поганий вплив на доставу харчів до Анґлії. Бо Данія це найбільший на світі експортер масла, яєць та деяких інших фармерських продуктів. Канадійці рішили тепер збільшити експорти до Анґлії і покрити ті вкорочення.

ПОЛОЖЕННЯ В НОРВЕҐІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Норвезький посол Вільгельм Мунте відвідав підсекретаря стейту Сомнера Велеса і сказав йому, що він дістав інформації від свого уряду про положення в Норвеґії. На основі тих інформацій виходить, що норвезький уряд відкинув пропозицію німецького представника, щоб добровільно дозволити німцям окупувати край і прийти до замирення. Норвеґія тепер переводить загальну мобілізацію і задумує боротися з Німеччиною. Німецький представник оправдував німецький тяг тим, що, мовляв, те саме хотіли зробити алянти і німці їх випередили. Норвезький уряд перенісся тепер до Гамар. Американька посолка, пані Гарімен, перенеситься також до нової, тимчасової столиці Норвеґії.

ВИПРОБОВУЮТЬ НОВИЙ ЛІТАК.

БЕТПЕЙДЖ (Лонґ Айленд). — Американські власті випробовували новий модель військового літака, „нищильника", який кажуть, перевищає всі дотеперішні прикмети бойових літаків. Передівсім він дуже скорий. В кількох хвилинах він здіймається на кілька тисяч стіп високо. Може летіти просто носом угору. В повітрі може виконувати найріжнородніші штуки. Його скорість є 450 миль на годину. Крім того він має чотири скорострілі і дві малі гармати.

УВІЛЬНИЛИ ДВОХ КОМУНІСТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Суд рішив, що вязничі власті мають випустити двох комуністичних провідників, яких увязнено на домагання комітету Даєса, тому, що вони відмовлялись від зізнання й ображували владу. В їх арешті були були певні формальнестеві недостачі. Довідавшись про те, Даєс заявив, що справу арешту леґально переводив адвокат комітету. Даєс додав, що тепер він сам не знає, чи комітет має слушність, чи ні.

У СПРАВІ ВИБОРУ ДЕЛЕҐАТІВ НА КОНҐРЕС

На запити у справі вибору делеґатів на Конґрес Американських Українців Конґресовий Комітет подає оці ближчі пояснення:

Право на вибір одного делеґата має кожне товариство, навіть найменше, незалежно від числа членів, як тільки прийме політичну плятформу Конґресового Комітету. Якщо товариство має більше як сто членів, воно може вибрати двох делеґатів; якщо понад двісті — то трьох, і так далі.

У громадах, у яких є місцеві центральні орґанізації (як, наприклад, Національні, Центральні, Громадські Ради або Комітети), кожне товариство вирішує собі, чи хоче висилати окремого делеґата на Конґрес, чи спільно з іншими товариствами, що належать разом до такої місцевої централі. Якщо яке товариство схоче вислати свого окремого делеґата, тоді воно не вибирає делеґата через центральну орґанізацію. Якщо всі товариства рішать висилати своїх делеґатів окремо, тоді їхня централя — місцева Рада чи Комітет — не висилає жадного делеґата.

ПАНЦИРНИК ПОШИРЮЄТЬСЯ

За розслідами орґанізації „Наукова Служба", звірина панцирник поширюється на просторах, на котрих вона не жила. Панцирник жив здавна в стейті Тексас, але тепер його вже можна стрінути й по цілому стейті Луізіяна. Живе він там на полях цукрової трощі, а вибирає собі на поселення сухі місця.

Декотрі фармери стараються його винищувати, думаючи, що панцирник поїдає курей, перепелиці або пташачі яйця. Одначе розсліди шлунків панцирників природниками ствердили з цілою певністю, що це неправда; в шлунках панцирників не знайдено останків такої їжі. Природники ствердили, що панцирники живляться залюбки найбільшим ворогом перепелиці, котрим є так звана вогнена мурашка, яка інколи нападає цілими ордами на перепеличі яйця, коли птиця їх висиджує, і поїдає молодих, поки вони вилупляться з яйця.

Панцирник має імення від того, що його плечі вкриті панцирем з дрібних кістяних лусок. Коли грозить небезпека, панцирник звивається в клубок, як їжак, і покладається на оборону свого панцира. В Америці його називають по еспанськи армадільо.

ЗНАЙШЛИ ПРОПАЛУ ПИСЬМЕННИЦЮ

Три тижні тому пропала була без вісти пані Анна Вилдер, відома авторка містичних повістей. У вівторок знайдено її тіло на болотнистім березі ріки Когенсі коло Бриджпорту, Ню Джерзі, кілька бльоків від її дому. Знайшли її припадково два моряки з устричного корабля. Судовий розслідник переконаний, що смерть була випадкова.

ДЕТЕКТИВКА ЗА ЗЛОДІЙКУ

Перед судом у Брукллині у вівторок станула 27-літня жінка Смолкен під закидом кишенькового крадіжу. Прокураторія казала, що вона вкрала з торбинки одної жінки в крамниці 14 долярів. Обвинувачена призналася до злочину й суддя засудив її на вязницю від одного до трьох років.

Коли суддя вже видав присуд, панна Джозефін Фрір, детективка поліції, промовила до судді: „Я відчуваю, що цій нещасній жінці належиться ще одна нагода. Я розслідила її домашнє життя. Я знайшла, що її чоловік дармоїд. Вона удержує дім і повинна остатися вдома". На її ремомендацію суддя завісив виконання присуду під у мовою доброї поведінки.

ДЕМОНСРУЮТЬ ПОБІЛЬШЕННЯ ГОЛОСУ

Перед спеціяльно запрошеною публикою демонстровано у вівторок у Кранеґі Гол, у Ню Йорку, „стереофонічну репродукцію побільшеної музики". Демонстрацією занялися ляболаторії телефонічного підприємства Бела. Продукували голоси звукових фільм. Побільшувано голос цих фільм до того, що зібрану публику інколи страх збирав від самої сили звуку. Інколи сила голосу доходила до самих меж, до яких людське ухо ще може голос слухати.

ЗНОВУ ПОДОРОЖІННЯ ПАПЕРУ?

Внаслідок заняття Скандинавії Німеччиною, сподіваються поважних змін у ріжних американських промислах. Наприклад, паперовий промисл в Америці правдоподібно не буде вже мати конкуренції паперового промислу в Норвеґії. Сподіваються, що фабрикація паперу з сосни в південних стейтах дістане велику піддержку, бо війна відітне доставу паперу з Данії й Норвеґії. На біржах слідно попит за уділами паперових підприємств для виробу паперу.

НЕ ДАТИ МОЛОДИМ ЇЗДИТИ

З огляду на те, що, як показує статистика випадків, молоді люди, що їздять автами, частіше спричинюють випадки, ніж старші люди, ріжні орґанізації й урядники стали добиватися від стейтової леґіслятури Ню Йорку піднести вік для одержання дозволу на їжджения автом з 18 років на 21.

ВЕЛИКА ПОВІНЬ В УГОРЩИНІ

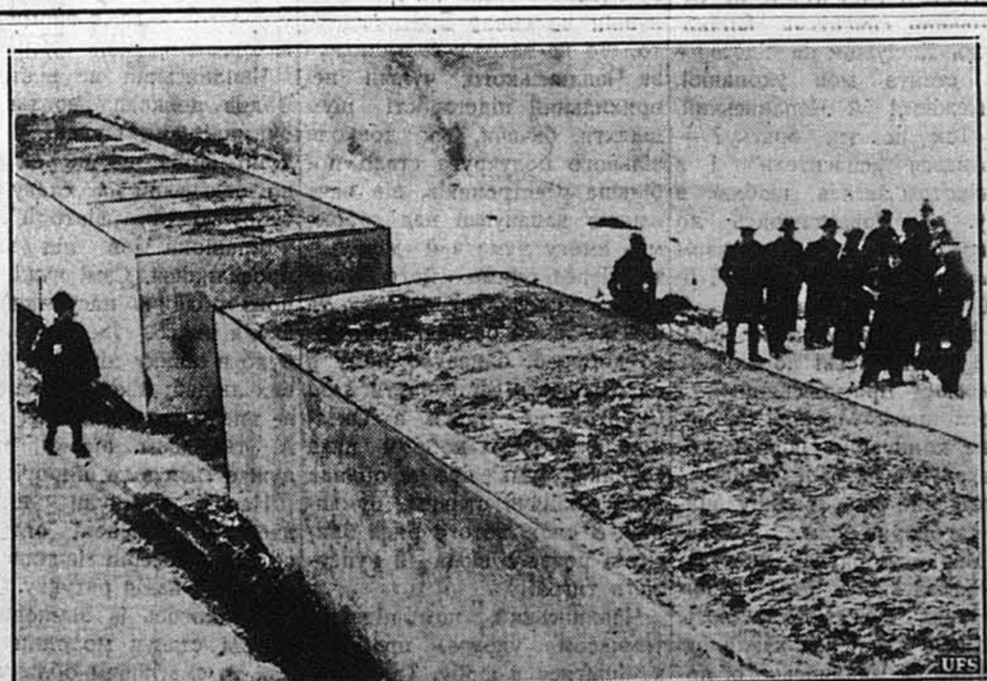
Так нагло наповнилися допливи Дунаю сніговою водою, каже вістка з Будапешту з 21 березня, що й самий Дунай виступив з берегів і вода залила великі простори Угорщини. У повені згинули десятки тисяч людей. Стільки води в Дунаю не було вже від 1876 року.

НАДІЮТЬСЯ НАСТУПУ НА ЗАХОДІ.

ПАРИЖ. — Аліянти надіються, що на західньому фронті прийде тепер до сильного німецького натиску. Зроблять це німці уже хочби з того боку, щоб відтягнути увагу аліянтів від Норвеґії, де заберe часу, поки німці зможуть надобре там всадовитись.

ГОЛЯНДІЯ В СТРАХУ.

АМСТЕРДАМ. — Голяндія держить цілу свою армію на поготівлі. Бачачи, що сталося з невтральністю Норвеґії й Данії, вона непевна свого завтра.

СТІНА КАРОЛЯ.
І Румунія вже будує цементові й бетонові оборони, цим разом проти Росії. Показана на світлині стіна це частина румунської фортифікації проти Росії.

ДАНІЯ І НОРВЕҐІЯ ОБСАДЖЕНІ НІМЕЦЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ

ЛОНДОН. — З відомостей, які надходять із Стокгольму, виходить, що вже занята німцями ціла Норвеґія, коли йде про стратеґічні пункти і пристані. Заняття Данії відбулося без проливу крови. Парлямент і король справді заложили протести проти німецької інвазії, але віднеслись до людности, щоб задержала спокій і відносилась льояльно до німецької окупаційної влади. Зате в Норвеґії була битва, коли німці займали місто Осльо, столицю краю. Найзавзятіша боротьба велася в повітрі між британськими і німецькими летунами. Кажуть, що в цій боротьбі брали участь сотні літаків. Займаючи норвезьку пристань Нарвік, що положена на далекій півночі, німці стрінули опір з боку норвезьких воєнних кораблів, які затоплено, при чому згинуло понад 500 осіб. Німецькі кораблі, а було їх два, підплили під саму пристань серед густої мряки. Коли вони появились, люди, що стояли на березі, думали, щ оце надійшла британська допомога, яку заповіджено через радіо. Та виявилося, що це німецькі кораблі, які висадили на беріг до 1,500 жовнярів. Місто заняли з блискавичною скорістю.

ВЕЛИЧЕЗНА БИТВА НА МОРІ.

ЛОНДОН. — З урядових комунікатів пізнати, що на Північному морі йде завзятий бій між аліянтською фльотою і німецькою. Кажуть, що є поважні втрати по німецькім боці. Ходять чутки, що затоплено німецький найбільший корабель „Бремен", який віз військо до Норвеґії, при чому згинуло 1,300 люда. Далі кажеться, що затоплено теж німецький панцирник „Ґнайзенав". Виходить, що уряд не хоче подавати точних відомостей, щоб ними не пошкодити воєнним операціям. Але так є, що має „добрі вісті", що означає анґлійську морську перемогу.

ГОТОВІ ДОПОМОГТИ НЕГАЙНО.

ПАРИЖ. — Аліянти заявляють через усні, радієві й газетні комунікати, що тепер не буде проволоки з допомогою скандинавським державам, як це було з Фінляндією. Та допомога вже в дорозі. Тільки питання, чи вона вже не спізнена, бо виявляється, що Норвеґія звернулася до Німеччини, щоб з нею переговорювати. І то звернувся „старий уряд", себто леґальний. Бо попри нього має тепер Норвеґія ще новий уряд, який визнає націстичну ідеольогію і є за союз з Німеччиною. На чолі того уряду стоїть майор Відкун Квізлінґ.

„КРОК РОЗПУКИ".

ЛОНДОН. — Так характеризують в Анґлії „блискавичний" німецький наступ на Данію і Норвеґію. І кажуть, що саме тепер пора аліянтам вдарити Німеччину з цілої сили і з усіх боків. Це надійшла хвиля, на яку аліянти ждали і до якої приготовились.

ТЯЖКЕ ПОЛОЖЕННЯ ШВЕЦІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Швеція зброїться. Готова на всяку евентуальність. Це дратує Німеччину, яка вимагає від Швеції повної невтральности і дає їй до пізнання, що їй нема потреби зброїтись, бо аліянти не можуть її заатакувати. Та Швеція ненавидить націзм і боїться нападу з боку Німеччини, а не з боку аліянтів. Уряд заявив, що буде боронити всіми засобами невтральність краю.

ТИЖДЕНЬ НЕСПОДІВАНОК.

РИМ. — Ватиканський часопис „Осерваторе Романо" заповів, що цей тиждень буде повний великих подій для ріжних світових держав.

АНҐЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ НА АДРІЯТИКУ.

БІЛГОРОД. — Юґославія занепокоєна тим, що по Адрійськім морі кружляють три британські воєнні кораблі, що чигають на німецькі кораблі, які перевозять боксит з юґославської пристані Дубровник до Трієсту. Затоплення німецького корабля спричинить там цілком певно міжнародне замішання, яке може втягнути у війну цілий Балкан.

НІМЕЧЧИНА „ВИЯСНЯЄ".

БЕРЛІН. — Німеччина проголосила меморандум, у якому виправдується з того, що заняла Данію і Норвеґію. Каже, що ця акція була спровокована Анґлією, яка обложила мінами норвезькі пристані, нарушуючи тим міжнародні договори про невтральність. Далі кажеться у меморандумі, що Німеччина не думає ті краї займати, ні не нарушує їх влади, а тільки „обороняє їх перед аліянтським нападом".

ВТРАТА ДЛЯ АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — Заняття Данії німецькими військами означає зменшення довозу яєць, масла і бекону до Анґлії. Є і втрата з боку торговельного, бо з Норвеґією і Данією була жива торговля.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед виходом числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕПОРТАЦІЙНИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ

У конґресі ухвалено недавно важний закон, що відноситься до іміґрантів, званий депортаційним законом. Цей закон накладає на федеральний уряд обовязок депортувати: 1) кожного іміґранта, що займається шпигунством або саботажем; 2) кожного іміґранта, що був засуджений за переступлення закону проти наркотиків; та 3) кожного іміґранта, що через уживання наркотиків був відданий до публичної або приватної інституції.

Іміґраційний і натуралізаційний комітет палати послів і сенату, що розсліджували цей законопроєкт, сказали у своїм рапорті про нього, що вони вважають просто незрозумілою справою, що досі закон не накладав на уряд обовязку депортувати з краю чужинців, що займаються шпигунством і саботажем, а лишав справу до свобідної волі кожночасного секретаря праці. Щодо нарушення законів проти наркотиків, то уряд навіть зовсім не має права на таку депортацію. Оба комітети станули на становищі, що чужинці, котрих засуджено за нарушення законів проти шпигунства, саботажу або поширювання наркотиків повинні бути автоматично депортовані. Закон власне давав урядові обовязок і право таких чужинців депортувати. При тому постанову про закони проти наркотиків він зробив такою широкою, що уряд мав би депортувати навіть людей, які вживають наркотики налогово.

Новий іміґраційний депортаційний закон по ухвалені в обох палатах прийшов до підпису президента. Президент цього підпису йому відмовив і він тепер приходить назад до конґресу, де його прихильники або будуть пробувати переперти його проти вета президента кваліфікованою більшістю, або випустити з нього осуджені президентом клявзулі.

Відмовляючи підпису конґресовій ухвалі, президент, як звичайно, подав на це причини. Він каже, що він годиться з деякими постановами закону, а передовсім з двома першими, себто на депортацію чужинців, засуджених за саботаж і шпіонаж, та на депортацію чужинців, засуджених за переступлення законів проти наркотиків. Одначе президент не годиться на депортацію чужинців, що попали в приватні або публичні встанови як налогові вживачі наркотиків, бо, на думку президента, такі люди не є злочинці, а може й жертви злочину. Не злочинці, а тільки недужі. Навіть як уживання наркотиків слабість, нема причини цю слабість відділювати він інших слабостей і засуджувати слабих на неї на депортацію. До того, на думку президента, закон невідповідний ще й тим, що він видно відноситься й до давніх проявів цеї слабости, а тимсамим і до осіб, що з неї вже вилікувалися. Через те він уважає закон за такий, що заводить неслушні труднощі на невинних людей.

Ветуючи закон за цю постанову, президент усею силою піддержує перші постанови закону, як заслугуючі на попертя. Себто він хоче, щоб уряд мав не лише право, але й обовязок поступати гостро з тими, що, прибувши до Америки, ведуть тут шпигунство та саботажі проти Америки.

Можна сподіватися, що конґрес ухвалить закон цей наново, але без тих уступів, проти котрих президент підняв такі розумні спротиви.

ПО МОСКОВСЬКІЙ ПЕРЕМОЗІ

„Замирення", заключене між московським урядом та геройською Фінляндією, завдає їй тяжкі територіяльні втрати і дає Московщині поважні стратегічні здобутки. Але їх куплено дуже дорогою ціною. Маю на увазі не сотки тисяч совєтських вояків, убитих і ранених в цій війні, не сотки літаків і повзів, знищених фінами. Голод, розстріли і заслання винищують ще більше люду в московській вязниці народів, а літаків і повзів набудують знов совєтські фабрики. Інші втрати роблять московську перемогу справжньою Пирговою перемогою. Величезна історична заслуга Фінляндії полягає втім, що вона довела світові **нездібність совєтської армії провадити модерну війну**, так, як Японія довела в 1905 р. кволість царської Росії, з якою Европа дуже числилась. Коли совєтські втрати були лише влесятеро більші ніж фінські, а вони були ніби ще більші, то це значить, що Московщина не може провадити з виглядами на перемогу війни навіть проти держави чи злучених держав з населенням понад 18 міліонів осіб. Фінсько-московська війна довела яскраво, що червона армія може уживати властиво лише старо-татарських засобів бою, давати противника масами, які довозилося з близького Ленінграду. Там, де цього робити не було можна, бо сама мурманська залізниця для цього не вистарчала, де вимагалося найменшого маневрування, себто на півночі від Ладозького озера, червона армія терпіла самі поразки. І це цілком зрозуміло, бо з військом, яке треба гнати вперед страхом перед власними кулями та терором проти родин вояків, яке повинно бути й на полі бою під доглядом „політруків", ніяка орґанізована военна акція, що вимагає самодіяльности малих відділів, неможлива.

Коли московський уряд і здобув тепер більше, ніж жадав від Фінляндії перед початком війни, то він осяг усеж без порівняння менше, ніж плянував. Про большевицький уряд, приготований для Фінляндії при мирових переговорах, не було вже й мови, отже вона виборола собі головне: можність дальшого самостійного існування. „Визволити фінський нарід" Московщині не пощастило. Які зовнішні впливи спонукали московський уряд спинити дальший напад на Фінляндію, певно сказати не легко. Відомо у всякім разі, що від запізненої французько-британської допомоги Фінляндії, мусіла відмовитися, як відомо також і те, що Москва здана на ласку й неласку Берліну, якому продовження війни могло бути шкідливим.

Але не підлягають ніякому сумнівові ті внутрішні чинники, які робили дальший тяг крівавої авантури на півночі для Московщини дуже небезпечним. Напад на Фінляндію був властиво першою війною большевицького уряду від початку його утворення, першим іспитом червоної армії, першою збройною акцією московського імперіялізму. Московський уряд рішив на власну руку доконати те в Фінляндії, що Німеччина дозволила йому перевести в дуже обмеженім розмірі в балтійських державах, підбити зненавиджену Фінляндію, що одна з усіх сусідок СССР ніколи не пактувала з ним. Цього Кремль не спромігся зробити. Намагаючись підбити Фінляндію, він побачив, що ризикує втратити і інші, раніш підбиті нації.

Москвині вибачують своїм можновладцям усе, поневолення, злидні, терор, кожний злочин, але лише за ціну панування над іншими націями. Уряди Мілюкова і Керенського немилосерно скинуто тому, що вони показали себе не досить міцними, щоб стримати відосередні рухи поневолених націй, так, як большевикам даровано все впродовж двацяти років навіть з боку московських еміґрантів, бо вони спромоглися повернути у московську неволю чужі нації. Отже значніша поразка московського імперіялізму в Фінляндії моглаб спричинити нову палацову революцію в самій Москві проти сучасної оліґархії зо Сталіном на чолі, який до тогож відносно недавно так ґрунтовно „вичистив" червону армію. Небезпека цього для сучасного московського уряду зрештою ще цілкомм не минула. Реакція по російсько - японській війні прийшла також не негайно. Московський уряд святкує, щоправда бучно перемогу. Але вояки, що брали участь у нападі на Фінляндію, рознесуть по цілій державі відомості про справжній перебіг війни. До тогож протимосковський рух поневолених націй тепер без порівняння міцніший ніж 35 років тому.

Для українців, та інших поневолених націй СССР, боротьба Фінляндії незвичайно повчальна: Вона нам показує яскраво, яку безмірну енерґію може розвинути **навіть мала нація,** постановивши твердо боронити свою самостійність, не зважаючи на найбільші жертви. А разом з тим вона довела нам незвичайно виразно, що **числити завжди і певно можна лише на власні сили.** Доведено зайвий раз, як мало варта поміч Ліґи Націй. На початку грудня минулого року було в Женеві постановлено дати якнайбільшу допомогу Фінляндії, але до початку березня цього року вона дістала ледви кількасот літаків та гармат і два баталіони шведських добровольців, але навіть і це властиво запізно. Переїздові добровольців, Швеція не противилась і не могла противитися, посилаючи власних, хоч і в малім числі. Дозволити перехід військових відділів чужих держав та служити їм фактично запіллям природньо не могла, коли, з причин досить зрозумілих, побоевищем в европейській війні не мала охоти бути. Вагання шведського уряду були тим більше зрозумілі, що для інтервенції західних великодержав був вільний морський шлях і через Петзамо та Мурманськ, які моглиб відіграти такуж ролю в сучасній війні, як Сальоніки в світовій війні. Колиж західні великодержави по нападі Московщини на Фінляндію навіть дипльоматичних зносин з Москвою не зірвали, то у скандинавських держав могло слушно виникнути враження, що вони малиб служити для інтервенції зовсім не проти Московщини.

В звязку з траґедією Фінляндії починає европейська преса займатися питанням про дальші можності розвитку европейської війни, а зокрема виглядами на її перенесення на Кавказ, і зазначує при тій нагоді **досить слушно,** що приклад скандинавських держав може бути заразливим і для Туреччини, яка також може відмовитися перепустити військо західніх великодержав у Сирії на кавказький фронт, колиб вони нарешті прийшли до переконання, що, не позбувшись СССР продовжувати війну проти Німеччини є справою властиво досить безнадійною.

А тимчасом належиться ствердити, що симпатії, які висловлювало українське громадянство Фінляндії в Европі та Америці, не були лише плятонічними. Можливо, що Україна та інші поневолені нації СССР помогли Фінляндії відбити московського напасника у всякім разі не менше ніж ті европейські держави, що післали їй запізно і невистарчальну поміч. Ціла попередня бортьба цих націй проти Московщини настільки знесилила її, що московський уряд спромігся лише дати собі раду з польськими недобитками та окупувати безоборонні західньо-українські та білоруські землі, але він не спромігся зламати остаточно збройного опору навіть малої Фінляндії. Славетні традиції, які вяжуть Україну зо Швецією, відновлено тепер геройською боротьбою Фінляндії та незломним опором України москвському поневоленню. Спинення московського наступу на півночі є запорукою і майбутньої московської поразки на півдні, а **визволення України буде рівнозначним з відбудовою Фінляндії на цілій її прадідній землі.**

К. Волинський.

ІТАЛІЯ І ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ

Хоч навколо Сомнера Велеса та його подорожі в Европі панує тут повна мовчанка, то в европейскій пресі появляються тут і там натяки про деякі частини його розмов з тим чи другим головою европейської держави. Замітне те, що Вашинґтон вибрав собі Італію як той пункт, з якого намагався підійти до одної чи другої воюючої сторони теперішньої війни. А чейже Велесові було далеко зручніше приїхати відразу до Анґлії чи Франції, як до Італії. А проте през. Рузвелт післав його до Мусолінія. До Риму прибув Велес найперше й останньо звідти виїхав. Цікаво також, що італійська преса задержала мовчанку щодо розмов Мусолінія з Велесом. Проте французи довідалися, про що була мова. Принаймні таке виходить з французької преси. Отож говорено в Римі про визнання Злученими Державами італійської імперії. Якщо Вашинґтон хоче співпрацювати з Італією в справі миру, то він мусить визнати нову Італію, враз з Альбанією, що її Італія недавно забрала. Таке домагання мав поставити Мусоліні. Далі говорили Мусоліні й Велес також про торговельні відносини обох країв. Відомо, що теперішня війна є більш економічною ніж мілітарною. Через те ці дві великі невтральні держави мають чимало клопоту зо своєю торговлею. Аліянти готові здобути всі економічні ринки, що більше, їх бльокада все більше й більше загрожує німецьким доставам. Внаслідок бльокади майже ціла торговля Злучених Держав Америки з Бельґією та Голяндією переходить тепер через італійські пристані.

Французька ґазета „Же свюї парту" з 8. березня 1940 р. доносить, що по стрічі Велеса з Мусолінієм американсько - італійські відносини підуть значно кращими шляхами. Атаки італійської преси проти президента Рузвелта устали, коли не брати під увагу визиваючі статті Вірджія Ґайди. А в Америці беруть Італії за добре, що вона не дається втягнути у теперішню війну по стороні Німеччини. Нагла хвиля притибольшевицького сентименту та публичної реакції в Злучених Державах Америки сходяться тепер з тими протибольшевицькими кличами, що їх віддавна проповідує італійський фашизм. Америка й Італія майже однаково реаґували на брутальний напад Москви на Фінляндію.

Одначе, як уже було сказано, це справа замирення Европи спричинила, що през. Рузвелт вибрав Італію на свого партнера. Це не припадково, що крім Велеса виїхав до Риму М. Тейлор, акредитований представник през. Рузвелта при Ватикані.

Так є, що, не зважаючи на приязнь з Німеччиною, Італія не погоджується з багатьома теперішніми політичними потягненнями Гітлера. Італія не скриває своїх симпатій до Польщі, вона не терпить большевицької аґітації на Балканах, ані в середущій Европі. І, як видно, Мусоліні досі не поспішився прилучитися до „осі Москва—Берлін", хоч як про це вже ясно говорили в Берліні.

В Італії не бажають собі, щоб Анґлія виграла цілковито. Одначе не хочуть також і цілковитої поразки Анґлії та Франції, бо в такому випадку прийшлаб німецька геґемонія. Отже під тим оглядом ріжниться багато Італія від Америки.

Які отже є цілі Італії? Чи хоче вона, щоб теперішній конфлікт якнайдовше тривав, щоб через те збагатити свою власну торговлю? Чи хоче вона, щоб прийшло якнайскоріше замирення без перемоги Німеччини чи аліянтів?

По всіх познаках, ця остання гіпотеза видається найбільш приемливою для Італії, яка думає, що таке є теж і становище Злучених Держав.

Сомнер Велес не поїхав до Москви. З цього видно, що ні Вашинґтон, ні Рим не хочуть, щоб Москву втягати в орбіту своїх політичних комбінацій. Одним словом, Америка й Італія мають багато причин до шукання спільної кооперації. Бодай у теперішню пору. І тому Велес без сумніву порушив неодну з пекучих проблем італійсько - американських вітносин. Та як довго през. Рузвелт задержує мовчанку щодо подорожі Велеса по Европі, доти не можна певно знати, чому саме найбільше конферував Велес з Мусолінієм, і то конферував на запрошення самого італійського диктатора. Що там говорено про справи великої міжнародньої ваги, це певне. Найближчі події в Европі дадуть цілком певно відповідь на те, про що була мова, зглядно про те, через що не може прийти тепер до замирення в Европі.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(19)

— Ти Бога на поміч призиваєш, злодюго? — кричав Марко, блідий мов рядно, але страшний мов буря.

— Ти? Що по ночах хуторі грабуєш, безборонні діти мордуєш, людське майно крадеш, дівчат схоплюєш?

Чаплинський, хочби й хотів відповісти Маркові, не мав змоги. Марко тряс ним безустанку, ноги й руки підстарости баламкалися мов не його, голова теліпалася мов не на шиї, а на мотузку. Страшний був Марко, але не так жалюгідний що смішний і огидний здавався в його руках Чаплинський. Важко було собі й уявити, що та брудна онуча в Маркових руках тої самої ночі з таким розгоном господарила в чужому хуторі.

— Душу з тебе витрясу, злодюго, поки сотникового добра не віддаси, поки не скажеш, де Оксана! Де Оксана? — повторив іще раз і поставив Чаплинського на ноги.

Та Чаплинський не встояв. Захитався й упав на долівку, що з неї так ще недавно насилу підвівся. В шинку знову загуло.

— Та що ви, панове, дивитеся, як нашого брата в білий день мордують? — крикнув хтось з самого кута й почав протискатися крізь юрбу.

Марко насторожився. Знову приляг до стіни й, вижидаючи, поклав руку на головні шаблі. Натовп мовчки розступався й Марко мав змогу глянути на свого противника. Високий, чорновусий, полукозак, полушляхтич ішов проти нього з добутою шаблею. Чаплинський піднявся на лікті й з виразом собачої вдячности дивився назустріч свому спасителеві. Юрба заметушилася. Цікавіші повскакували на столи й лави. Всякому було цікаво глянути на лицарський змаг.

Та не вспів ще Марко добути шаблі й зложитися, як несподіваний спаситель Чаплинського, глянувши на підстаросту, станув мов укопаний. Збентежився й Чаплинський.

— Так це ти, братку? — здивувався „спаситель" і з бренькотом загнав шаблю в піхву. А повертаючись до Марка, сказав: — Тим разом вибач і підожди до кращої оказії, молодий приятелю. З тим добродієм у мене свої, хоч і не лицарські порахунки. Називаюся Братковський.

Поклонився Маркові й, мало не копнувши Чаплинського, вернувся на своє місце.

Втишений на хвилину шинок заговорив усіми голосами. Марко зміркував, що ставка Чаплинського тим разом програна. Божевільна лють, що з нею він перед хвилиною наступав на Чаплинського, поневолі втихала в його серці. Йдучи сюди, він наче нічого й не думав, нічого не передбачував. Образ неволеної Оксани заступив йому все довкола. За неї готов був розірвати на шматки підстаросту, але про те, що їй тим не поможе, а себе зажене в халепу, він ніби й не думав. Щойно тепер, глянувши на спину Братковського, що не захотів заступитися за Чаплинського, чуючи неприхильний підстарості шум шляхти, бачачи, як довкола вільного полукруга стало побільше реєстровиків, він наче наново запанував над собою, мав змогу думати й міркувати. Перед очима його уяви станув знову образ Оксани, та вже не такий безнадійний. Чого доброго, блиснуло йому в голові, дасть Біг вернутися до Суботова не тільки з Оксаною, а з цілим добром пана сотника. Думка про те облила його обличчя палким румянцем. В очах лютого рися блиснула розвага вірла й упертість тигра.

Чаплинський, що підвівся тимчасом удруге, пробував замішатися в юрбу. Та Марко поскочив за ним, мов блискавка й ухопивши за шиворіт, промовив з облудною ввічливістю:

— Не поспішайте, пане старосто! Не поспішайте! Кінчім діло!

Чаплинський пробував вирватися.

— Скажіть, будьласка, пане старосто — де, в якому льоху заховали ви мою суджену?

Чаплинський не відповідав. Водив довкола переляканими очима, ніби шукав у гурті компаніонів, що ще так недавно віватували на славу його суботівської „вікторії". Та компаніони мов під землею провалилися. Самі чужі й ворожі обличчя насупилися довкола нього. Як на біду, не було в шинку нікого з замкових людей; нікому й на думку не впало дати знати на замок. А тимчасом Марко чимраз дужче тиснув за широріт...

Нараз стукнули шинкові двері. Усі поневолі оглянулися туди. В серці Чаплинського блиснула надія рятунку. Та замісць когось із замкових, на порозі станув молодий козачок зо смаглявим обличчям і косими очима.

— Марку! — крикнув з порога.

— Ахмет! — крикнув Марко, не випускаючи Чаплинського з рук. Юрба розступилася й Ахмет у млі ока опинився в вільному крузі.

— Що ти, Марку, задаєшся з людьми? — здивувався Ахмет.

— Не перебивай, Ахметику, цеж пан Чаплинський.

— Чаплинський? — насилу вимовив Ахмет і вдивився в підстаросту.

— То він? — Очі татарчука блиснули злорадісно.

Марко випустив шиворіт Чаплинського, що зразу розігнався тікати геть. Та Ахмет, мов те розюшене щеня, заступив йому дорогу. Шинок зареготався, підстароста опустив безрадно руки.

В грудях Чаплинського кипіло. Такої ганьби, такого глуму, він до смерти не дарує! Тількиб йому вирватися з того завороженого кола, а там уже побачимо!

(Дальше буде).

З ДНЯ

„ДУХОВІ ПОЛЬЩІ".

В нюйорскій польскій ґазеті „Нови Свят" з 31. березня ц. р. є поміщена одна з кількох статтей Артура Вальда про спомини з сучасної війни. Згадана стаття затитулована „Дух Хмельницького". В ній автор торкається тих повстанських вибухів, які довершували українці в часі останніх днів Польщі. Водночас він старається дошукати психічних мотивів тих вибухів. І, як це звичайно буває у поляків, замісць шукати тих мотивів там, де вони в дійсності є, себто в попереднім безприкладнім польськім гнобленні українців, А. Вальдо шукає їх у „бунтарській вдачі" українців. Виходить, що ніби українці самі не знають, чого бунтуються проти поляків, бо, на думку Вальда, поляки були завжди — приятелями і добродіями українців. Це поляки старались українців цивілізувати, а навіть їм будувати державу! Поляки, каже він, за часів свого панування на західньо - українських землях оплачували українцям церкви, будували школи, ґімназії; продукували їм інтеліґенцію. Одним словом, вони робили з українців націю. „Відроджена Польща добре тебе (себто український нарід — Ред.) розуміла", каже він дослівно. „В твої прагнення вольности вчасно вчулася. Прагнула тобі помогти вийти з мушлі неволі і заясніти повною незалежністю".

„НЕВДЯЧНІСТЬ".

Але „бунтарський", „невдячний" дух українців, „Дух Хмельницького", замісць відплатитись добром Польщі, відплатився ненавистю і проливом невинної польської крови, каже Вальдо. Згадуючи про напади українців на поляків у часі їх відступу перед німцями, він кличе: „О, село руське! Чи видаси ти коли таємниці, котрі тревогу і переполох сіяли серед бідних і трудами стертих утікачів?... Ґрупи машируючих утікачів, вигнанців з Познаня, Бидгощи, Ґдині, Катовиць, котрим здавалося, що за Бугом знаходяться на польській землі, ідучих у тім переконанні, що тепер уже „кшижацке" небезпеченство їм не грозить, були витинані в пень! До останнього чоловіка, до останньої дитини!"

ВІДПОВІДЬ.

Сумні і траґічні ті картини. Багато правди в словах Вальда, але та правда не все докінчена і доведена до належного висновку. Правда, що українці в боротьбі з поляками багато тратили й остаточно попадали в неволю. Так, дух Хмельницького програвав. Але чи скористала з того Польща? Де тепер Польща? Хіба Польща нині в кращім положенні ніж українці?

Польща скористала лише стільки, що зазнала двацять літ своєї самостійности. Але в тому містяться не лише додатні, але й відемні сторони. Бо в той час, коли українці ще далі гартуються до того святого післанництва, щоб вибороти і вдержати свою державу, поляки мусять багато часу стратити на те, щоб стерти з себе найновіше тавро, — вони держави вдержати не зуміли...

„ТАЄМНИЦІ".

З пророчим вогнем закликає А. Вальдо українське село, щоб воно відповіло, чому так люто воно відноситься до поляків. Тимчасом, не знаючи того, він сам розвязує ту „таємницю". Але він і тисячі інших поляків — ні, ціла польська нація — того не бачать: українське село з люттю відносилось до поляків тому, що полякам „здавалося, що за Бугом вони знаходяться на польській землі". Ось де міститься цілий секрет.

На жаль, поляки на це сліпі. Вони ще й нині, по тяжкій траґедії, не хочуть зрозуміти, що українці ніколи з тим не погодяться, щоб їх рідні землі поляки вважали за польські землі. Українці борються і будуть далі боротися за посідання своїх споконвічних, рідних земель. Чи розумієш це, духу Ценкевичів?

ПОЛЬСЬКА СЛІПОТА.

Каже А. Вальдо, що поляки українцям бажали добра і щиро до них відносились. Говорить це, покликаючись на свої власні довголітні обсервації. В цьому міститься траґізм і безнадійність. Бо коли він, як американський поляк, впродовж тих літ не бачив тої люти і злоби, з якою відносилась польська влада, а навіть і польське громадянство до українців, то тут маємо до діла вже з явищем масової гіпнотичної польської сліпоти. Таж під Австрією було вдесятеро краще зо школами, як за Польщі, що постійно нищила українське шкільництво, навіть нищила і розвязувала ті приватні українські школи, які удержувало приватними датками українське населення. Польська влада нищила українські економічні, культурні і релігійні установи. Поверх сім міліонів українців не мали в Польщі університету! Польська влада не допускала українських селян до купна землі на парцеляціях, а на ті землі насилала кольоністів. Польська влада спалила в двох передвоєнних роках поверх 160 українських церков! Польська влада переводила кількома наворотами звірські пацифікації, де узброєні, реґулярні вояки і поліцаї тортурували українське безборонне населення. Чи думає Вальдо, що це українське село забуло? Про тюрми, Березу Картуську, розстріли вже не згадувати.

ОСТАННІ ВИПАДКИ.

Щодо останніх повстанських зривів і „мордування польських дітей", то це ще вимагає провірки. Бо і ми маємо відомости. Маємо відомості, і то від очевидців, що в останніх тижнях свого існування польська влада на українських землях зійшла була цілком з глузду. Вона вже не розбирала, котрий українець є небезпечний, а котрий ні, і без ніякої провини масово арештувала українців, заганяла до тюрми, або по дорозі застрілювала, немов псів. Наші свідки говорять, що українські села в тих траґічних днях масово втікали в ліси, бо польська воячня ніччю мордувала кожного, кого попала, не щадячи жінок, старців і дітей. Сотки сіл попалила польська влада. Бували випадки, де польське військо окружало той ліс, у якім скривалося цивільне українське населення, і вистрілювало людей, мов зайців...

ПРОХАННЯ.

Духу Польщі! Як довго будеш так поступати? Як довго вважатимеш споконвічні українські землі своєю власністю? Як довго будеш мордувати і виморювати своєю економічною політикою мирне українське населення? Як довго приписуватимеш елементарну оборону конаючих людей „диким інстинктам" українського народу? Чи український нарід хотів тобі колинебудь забрати Краків, чи Варшаву? Чи український нарід снував колинебудь пляни на „знищення Польщі", як плянували твої Ґрабскі, Ґломбіньскі, Дмовскі і багато інших, що снували і далі снують нові пляни на „знищене Русі"? Ми твого не хочемо, духу Польщі. Ми бажаємо тобі добра й волі на твоїх власних землях. Що більше, ми навіть склонні й тобі помогти відзискати волю. І не бажаємо за те від тебе ніяких особливих ласк, духу Польщі, а тільки хочемо, щоб ти відносився до українців таксамо, як вони до тебе.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

„Чорноморці".

Заходом 14-го відділу Українського Золотого Хреста О. Д. В. У. відіграно в неділю, 3. березня ц. р., в У. Н. Домі оперету „Чорноморці" Кухаренка-Старицького.

Вистава випала знаменито як під оглядом матеріяльним так і моральним, а саля У. Н. Дому була вщерть виповнена публикою. Майже вся визначніша інтеліґенція була теж приявна на опереті. Саля У. Н. Дому мала вигляд дійсного великого театру, а кожному глядачеві вручено гарну програму з театральними поясненнями цієї оперети.

Ролі до цієї оперети були дійсно влучно підібрані, а гра кожної особи виходила так природньо, що глядачі не помічували навіть того, що сидять у театрі.

Відома з канадійських сцен артистка пані Я. Курилова, коли силувала (як Явдоха Драбиниха) свою ніжненьку донечку Марусю (панна Н. Котович) виходити замуж за старого козака - гільтая (п. Р. Мараз), викликала своїм поступком не в одного глядача гіркі сльози. Гра пані Я. Курилової була така природня й правдива, що заслугує на велике признання.

Панна Н. Котович, хоча тут уроджена, проте знаменито володіє українською мовою й вивязалася зо своєї ролі прекрасно, а її солодкий сопрановий голос у ліричних піснях зворушував кожного до глибини душі.

Весела своєю вдачею, панна Е. Волощук. відіграла ролю Наталки знаменито, а її пісні й танці вносили багато гумору між приявних.

Прегарно виконали свої ролі: Івана п. М. Піхурський, студент університету, й п. І. Стружовський — сотника Тупиці.

П. Р. Мараз, відомий артист і співак, грав старого козада Кабицю, як завше з правдивим артизмом, а його пісні виконані були з чуттям і зрозумінням.

Мабуть найбільше гумору вносив між глядачів своєю артистичною грою п. І. Косиковський в ролі Ілька, а його веселі пісні й танці так були приявним подобалися, що що хвилі нагороджувано його грімкими оплесками. Треба зазначити, що п. І. Косиковський, який теж є знаменитим співаком, виконує завше свої ролі артистично й з великим відданням.

Ролю Цвіркуна грав п. П. Дуда. Його гра була захоплива, одначе жаль, що дуже маленька.

Пані П. Рихлівська, відома місцева артистка й співачка, знайшлась у ролі Цвіркунки так природньо, начеб вона до цієї ролі вродилась; а її природня гра й веселі жарти, пісні й танці дуже часто зривали на салі бурю оплесків.

Канадійська українка, пані С. Федик, віддала свою ролю нещасної Кулини так артистично, що при кінці другої дії, коли вона на вколішках співала свою благальну пісню, вже після спущення куртини довго давався відчувати плач глядачів.

П. А. Дутка відіграв свою кортеньку ролю теж дуже гарно.

Взагалі ціла штука перейшла з повним опануванням своїх роль і правдивим артизмом, чого найкращим доказом є балачки, що так гарно підготованої театральні оперети Дітройт мало коли бачив.

Як довідуємося, то вистава цієї оперети має бути повторена ще раз у сусідніх містечках Гемтремк і Віндзор, Канада.

Найбільше труду, посвяти й енерґії підніс мабуть режисер і диригент орхестри, п. С. Курилів, у виведенні цієї штуки, а також в орхестровці, що вимагало неабиякого труду.

Музика вивязалася зо свого завдання теж знаменито.

При фортепіяні була панна Степанія Андручевич, студентка музики й співу університету Меріґров. Суфлерував п. І. Форись.

Одначе гадаю, що було б гріхом не згадати вкінці члена місцевого 24. відділу ОДВУ, п. С. Левкута, який підчас підготування штуки їздив своїм автом по аматорів, збирав оголошення до книжечкових програм, старався про ґардеробу й інші потрібні речі. А цього всього було так багато, що нераз і ночи не можна було доспати.

А зокрема 14-му відділові УЗХ — ОДВУ за виставу згаданої оперети теж належиться велике признання.

а. б.

ПИСЬМЕННИК, ЧИ МАЛЯР?
Росел Йонг, довголітній ґазетяр, іменований комісарем Дистрикту Коломбії, займається у вільних хвилинах малярством.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN TEMPLE HELPS TIE BETWEEN OLD LAND AND NEW

The kobzar visited the Ukrainian temple, 300 Bathurst St., last night and played his kobza to the amusement of an interested audience.

The occasion was just the ordinary Tuesday night rehearsal of the Ukrainian group who are preparing for a play based on life in the Ukraine, around 1798. The kobzar is the travelling musician who carries news from village to village and sings folk songs to the accompaniment of his kobza, an eight-stringed instrument with a handle like that on a barrel organ.

It was a most impressive experience for the unitiated. Alex O'Chiena played a few bars on his violin, sang a few lines and then the mixed choir sang "Neosinney" or the "Spring Song."

Every member of the choir was arrayed in Ukrainian costume, and every costume was made in the homes of the Ukrainian community, right here in Toronto.

The unaccompanied singing of that Ukrainian choir was simply a revelation.

In between times, Olga Skakun, 14, who attends Fraser school, took time out and amused herself doing some fine embroidery work.

Then there were the dancing rehearsals directed by Paul Kozak. Walter Babiak, age 6 and Olga Kristoff, 8, engaged in a folk dance. So did Vera Kinter, Clara Pidskalny, Olga Fawlow and Katie Husak. Then William Dzugalo, Raymond Chernysh and John Evanlo executed a sword dance.

Homeland Memories

Meanwhile Ukrainian residents of Toronto sat in the hall, reflected on memories of their homeland and rejoiced in the fact that the younger generation was maintaining its best traditions.

Such were the activities which The Star reporter enjoyed on a visit to the hall for which some people would cancel the license alleging it is a Communist centre.

"We do everything we can to promote that which is educational and cultural," explained Michael Mutzak, a member of the committee of the Ukrainian Labor Farmer Temple association.

"We have classes for children four and five years of age. First we teach them how to put their fingers on their native instrument, the mandolin. Then we teach them how to read music. This school is directed by Roman Nazarchuk.

Music Lessons For 200

"Then we have a choir, a brass band and an orchestra," Alexander O'Chiena looks after these.

"Altogether, we are giving musical instruction to about 200 children.

"Music knows no boundaries. When you learn to play an instrument, you don't play politics. Our main activity is to provide for the children and to teach them music.

"Added to this, we have dancing. This is a form of sport development, just like they have at the Y.M.C.A.

"The older people carry on educational work. On no occasion have I seen or heard anything about any subversive work being carried on in the temple.

"We teach our young people to read their own language. The older people have a library of historical, geographical and biographical books. The library is open twice a week and is free.

Taught Canadianism

"We impress upon our people that they must do everything to improve the Canadian citizenship and to avoid criminal acts. The young people are taught that they are Canadian citizens, responsible to Canadian people and must work with them. No party politics are discussed.

"Our dramatic circle is under the direction of Petro Latoski and we put on plays of a national character.

"Our association has carried on for 22 years. This cultural institution serves as a Conservatory of Music to Ukrainian children who are not in a position to pay a high price for their lessons. Having a public license, we are in a position to raise funds and employ teachers. All our functionaries, whith the exception of teachers are unpaid. We provide books and instruments to children who cannot afford them.

Making Contribution

"Our children go to pulbic schools and high schools and provide music. In this way they make some contribution to Canadian welfare.

"A great injustice would be done if the police commission were to cancel our license and kill all the good work we have done.

"Among other thigs, we educate our men to avoid drunkenness and to become good citizens. We take any man who drinks too much before our committee and condemn him. If any man makes trouble at home we bring him before the executive and tell him that we who have come to Canada and enjoy its privileges should set a good example."

Mother Defends Work

"I have been acquainted with many Ukrainians for the past 15 years and know something of their work at the Bathurst St. hall," said Mrs. Thomas Gibson. "When I was connected with the Home and School council I found their work among the children particularly good. Their efforts to promote drama and music are particularly outstanding. I have watched some of the children grow up from the ages of four and five and have been very much impressed with their musical development. All I can say is that I quite envy what those children get for my own children. My own feeling is that the different organizations in the city don't realize half the good that is being done by the Ukrainians."

Pastor Pleads For Them

"From what I know of that Ukrainian organization I would give them my blessing any day," said Rev. E. Harold Toye, pastor of Kingston Road United church. "We have had the West Toronto branch, which is the same outfit at our church on three occasions and they have given us wonderful concerts. What they are doing for new Canadians is simply remarkable.

"The church has not even begun to touch it. Our young people have sent a letter to the police commission stressing the opinion that it is not British justice to penalize a whole organization just because a few individuals may not be behaving themselves. Why condemn a whole organization that is doing a good work. Let the police deal with individuals. I have no hesitation in praising the organization. As a cultural organization, it is excellent."

(Toronto Daily Star, Wednesday, March 27, 1940)

НЮАРК, НЮ ДЖЕРЗІ.—Лише як складники, що їх пробує вчений, відповідають усім його строгим вимогам, можна їх приняти й вживати до виробу FEEN-A-MINT-у, славної жвачки на розвільнення. Ця проба це одна з 66 докладних проб, які мусить перейти FEEN-A-MINT, поки продукт остаточно почнуть складати й висилати до всіх частин світу. В цей спосіб виробники FEEN-MINT-у, при помочі свого штабу високо вправлених учених, працюючих у їх ляборато́ріях, захороняють високу якість рівнів, що помогли зробити FEEN-A-MINT таким певним і широко вживаним засобом на розвільнення. Вживачі можуть бути певні, що FEEN-A-MINT принесе їм бажану, приємну полекшу в затвердженні, та можуть бути запевнені, що кожна чиста біла табличка неї роскішної жвачки на розвільнення була зроблена й випробована модерними способами в великих модерних ляборато́ріях.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Квартальні збори 204. відділу відбудуться в суботу, 13. квітня, год. 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. На тих зборах обовязково мають бути приявними всі члени відділу, бо при полагодженні біжучих справ, як пікніку, влаштування 15-літнього ювилею відділу, всеукраїнського конґресу в Америці, виголосить також доклад мр. Володимир Душник, редактор „України", на тему „Українське питання на тлі сучасної війни". Членські вкладки буде можна платити того дня в год. 7:30 ввечір в салі зборів. — М. Близнак, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Звичайний мітинґ Тов. Укр. Січ, від. 182., відбудеться в неділю, 14. квітня, в 2. годині пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп ул., Пасейк, Н. Дж. Обовязком кожного члена є прибути на збори. Довгуючі члени зволять прийти і вирівняти свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. Згода, від. 358., відбудуться 14. квітня, замісць 21., то є цілий тиждень скорше. Збори зачнуться в 2. годині пополудні. По зборах відбудеться чайова забава. Тому проситься усіх членкинь прибути на збори, а довгуючих вирівняти залеглости. — К. Мураль, предс.; А. Жук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334., відбудуться в У. Н. Домі 14. квітня в 1. годині. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Так само будеться вибирати делеґата на конґрес у Вашинґтоні. — Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Збори Тов. Сокіл, від. 336., відбудуться в неділю, 14. квітня, в годині 1. пополудні. Проситься всіх членів прийти на збори, вирівняти свої вкладки і привести з собою нових членів, записати до У. Н. Союзу й Тов. Сокіл, від. 336. — Т. Кальмук, рек. секр.

ВЕСТБУРИ, Н. Й. Квартальні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267., відбудуться в суботу, 13. квітня, в год. 8. вечером. Проситься всіх членів явитися на цих зборах, бо буде справоздання касове за перших три місяці. Напоминається довгуючих членів принести місячну вкладку, бо згідно з річною ухвалою товариство не буде закладати вкладок за жадного члена. — Роман Каплун, предс.; К. Дідух, секр.

ОБУРН, Н. Й. Квартальні збори Тов. Запор. Січ, від. 283., відбудуться в неділю, 14. квітня, в годині 2. пополудні, в Товариськім Домі. Проситься членів прибути на означений час. Буде квартальне справоздання фінансове і інші справи до вирішення. Батьки і матери, подбайте за своїх дітей і впишіть їх до У. Н. Союзу. — Григорій Оришин, кошовий; Іван Коковський, скарбник; Михайло Курій, фін. секр.; Григорій Мулик, рек секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Квартальні збори Бр. св. Володимира, від. 130., відбудуться в суботу, 13. квітня, в годині 8. ввечір, в салі під ч. 30 Іст 7. вул. Обовязком всіх членів є прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження. — Антін Карпович, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори Тов. Зап. Січи, від. 367., відбудуться в неділю, 14. квітня, в год. 1:30 пополудні в галі церковній, 303 Гадсон Ев. Проситься всіх членів явитись на зборах та вирівняти свої довги вкладок. Зарівнож контроля здасть касові рахунки за 3 місяці. Напоминається ще раз, що тов. каса може вислати за члена вкладку тільки за місяць, а не більше. Старaймося приєднувати нових членів, хай зростає організація й сила народня. — Сорохтей, Лиско, Дмитрів.

IRONDEQUOIT, N. Y. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289., відбудуться в неділю, 14. квітня, в годині 2. пополудні, у тов. Дроня. Проситься членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Квартальні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292., відбудуться в неділю, 14. квітня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому при Мартин ул. На ці збори обовязково має прибути кожний член і члениця. Контр. Комісія здасть справоздання за три місяці; окрім справоздання маємо важні справи на літній сезон. Панове, головна канцелярія проголосила цей рік передконвенційним роком. Ви всі знаєте, скільки клопоту є з вибором делеґатів, як то кожний представляє, що що він не зробить, як його виберуться, а я вам кажу, не чикайте аж на конвенцію, робіть тепер, а це старайтеся приєднувати нових членів. Це є робота на місці; робім не криком, а ділом. Ану но всі до діла! Рівнож не забувайте платити вкладки, а старайтеся по можности, щоб ваша вкладка була що місяця заплачена. — Іван Форись, предс.; Петро Кізел, секр.; Ілля Андрусевич, кас.

ТОЛІДО, О. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 167., відбудуться в неділю, 14. квітня, в 2. годині пополудні, в гали, де звичайно. Просимо всіх членів й членкиць прибути точно на збори та полагодити недокінчені справи, котрих не можна полагодити з браку достаточного числа членів, а переноситься з місяця на місяць. Хто належить до Союзу і Братства, повинен памятати, що крім вкладки обовязком є приходити на збори та брати участь в усіх бр. справах. Довгуючих членів просимо вирівняти свої належитости. — Дмитро Медецький, предс.; Ів. Кульматицький, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219., відбудуться в суботу, 13. квітня, в Укр. Гали, 675 Савт 19. Стр., в годині 7:30 вечором. Проситься членів прийти на ті збори конечно й на призначений час, бо є важні справи до полагодження. Напоминається членів, щоби платили свої місячні вкладки на зборах, бо на те є збори; не можна протягати до останнього дня, бо тим робиться прикрість урядові, котрий мусить вислати розмет на час до гол. каси. Хто не може прийти на збори і заплатити свою вкладку, того проситься старатися заплатити перед 24. в місяці. Адреса секретаря: Андрій Мудровський, 83 So. 21st St., Irvington, N. J. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, фін. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Укр. Тов. Січ, від. 39., відбудуться в неділю, 14. квітня, точно в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі. На цих зборах На цих зборах здасть короткий звіт з засідання У. Н. Союзу радний п. І. Пігуляк. І інші важні справи є до полагодження. Тож обовязком всіх членів на ці збори прибути. Довгуючих членів проситься вирівнювати і сплачувати свої старі залеглі місячні вкладкиі розмети, котрі тов. каса висилала до У. Н. Союзу. — А. Гайдук, предс.; І. Лесюк, фін. секр.; А. Кудлик, кас.; І. Каменюк, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163., відбудуться в неділю, 14. квітня, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. На порядку дня є важні справи до полагодження, тому присутність всіх членів обовязкова. Початок зборів у год. 1. пополудні. — Уряд.

НА ДОСМЕРТНУ ВЯЗНИЦЮ.

Суд в Алентавні, Па., засудив 77-літню Марґарету Кован на досмертну вязницю за вбиття її сестри, мовляв, у тій цілі, щоби покласти кінець її мукам.

САВТПОРТ, КОНН. Квартальний мітинґ Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84., відбудеться з дуже важних причин тиждень скорше, отже не 21. квітня, як була ухвала на річнім мітинґу, але 14. квітня, в неділю пополудні, в гали У. Н. Дому, 279 Кінґсгайвей, Вест Савтпорт, Конн. Є дуже важні справи до полагодження. Секретар, касієр і контр. комісія здадуть справоздання за три місяці своєї праці. Треба вибрати делеґата на український конґрес. Хто би знав, що є де нагода вписати нового члена, просимо його привести на мітинґ, або сказати секретареві. Просимо прибути досить вчасно, бо буде два мітинги на один день. — Микола Гайда, предс.; Іван Сендзік, кас.; Петро Дудко, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Місячні збори Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44., відбудуться в неділю, 14. квітня, в годині 1:30 пополудні, в церковній гали на Нюпорт Ев. Взивається всіх членів прийти на цей мітинґ і заплатити свої місячні вкладки. Особливо ті члени, котрі забагато довгують, щоби платили свої місячні вкладки, бо інакше можуть бути суспендовані. Проситься всіх членів за більшу участь у цих зборах, бо буде порушена справа конґресу в Вашинґтоні на наступний місяць. Отже всі члени повинні прийти на ці збори і ту справу добре обговорити, як наш відділ має ту справу попирати. — В. Шишка, предс.; А. Боднік, кас.; Л. Демчук, секр.

БРОНКС, Н. Й. Звичайний мітинґ Тов. Згода, від. 210., відбудеться в суботу, 13. квітня, в 8. год. ввечір, в Демократичнім Клюбі, 2861 Істерн Булвард. На порядку нарад маємо товариські справи. Просимо прибути на означений час. — С. Звадовський, предс.; Іван Франко, секр.; Т. Давидів, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Укр. Нац. Запомогового Тов. „Дністер", від. 361., відбудуться в суботу, 13. квітня, в Карпатія Галі, 217 Іст 6. вул. у Ню Йорку, точно в год. 8. вечером. Прохається всіх членів прибути на збори, бо в противному разі згідно зо статутом підлягають карі. Всі щойно вступивші члени також повинні прийти на збори і зложити приречення. — В. Іваник, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Місячні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237., відбудуться в неділю, 14. квітня, точно в 3. год. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів прибути на ті збори конечно і на означений час, бо маємо важні справи до порішення. Тому, що в нашім відділі було досить хорих членів і ще є хорі, з того поводу відділова каса зістала вичерпана. Отож кожний член цього місяця мусить конечно заплатити свою місячну вкладку, бо інакше буде суспендований, щоб пізніше не було нарікань. — Уряд.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться в суботу, 13. квітня, в годині 6:30 вечером, в домі Укр. Громади, 3322 Лавренс ул. Обовязком кожного члена є бути на цих зборах, бо є важна справа, не особиста, але справа народня. Тому кожний член і український патріот повинен сказати своє слово. Проситься членів, котрі довгують, щоби вирівняли свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. То щоб потім не було нарікань на урядників. Також проситься вас члени вписуйте своїх дітей як також знайомих до У. Н. Союзу, найбільшої української орґанізації. — Іван Сорока, предс.; Іван Бішка, кас.; Іван Сорока, секр.

КОТСВИЛ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248., відбудеться в неділю, 14. квітня, в годині 1. пополудні. Проситься членів, щоб явилися і заплатили свої місячні вкладки. Буде вибір делеґата на конґрес до Вашинґтону. Проситься членів, котрі ще не мають своїх дітей вписаних в У. Н. Союзі, щоби вписували до своєї орґанізації, а не по чужих. У своїй хаті своя правда. — М. Пик, предс.; М. Маскула, кас.; П. Турчин, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. Місячні збори Тов. Українська Січ, від. 421., відбудуться в суботу, 13. квітня, о годині 8. ввечір, в Укр. Гали, Проспект Стр. Обовязком всіх членів є прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Прошу Союзовців, щоби не чекали до останнього дня з вкладками; найдальше до 25. кожного місяця; як пізніше, буде суспендований. — А. Береза, предс.; М. Шипінка, кас.; І. Кіндрат, секр.

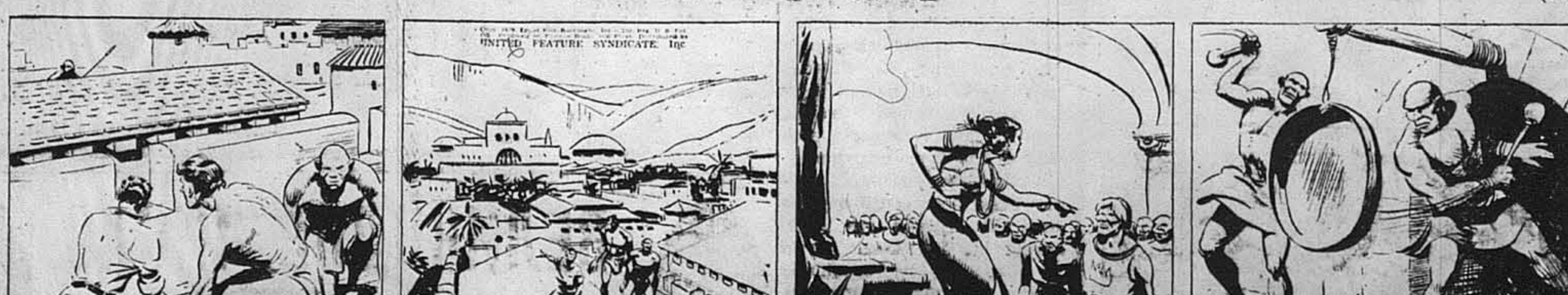

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(136)

Знайшовшись на даху, Тарзан не думав залишатись там довго. „Швидко втікаймо на другий дах, бо вони скоро сюди дістануться". Вони побігли далі і на черговім даху заховалися за стінку. „Коли вони нас на даху не побачать, то можливо, що думатимуть, що ми позіскакували на вулицю, і побіжать далі".

„По дахах ми моглиб легко перебігти аж до слонових стаен і там заховатися", завважив Калюк. „З вулиці ніхто нас не завважив би". „Так, з вулиці ніхто нас не завважить. Але ось із вікна королівської палати нас будуть добре бачити. Як би хтось лише поглянув у наш бік, мусить нас завважити", сказав Пері.

Одначе в палаті очі всіх були звернені на королеву, що дістала свого чергового шалу з причини втечі вязнів. Вона називала всіх своїх прибічників образливими словами, нездарами, недотепами та грозила тяжкими карами, коли вони негайно не схоплять утікачів. Мунґо прирік їй, що схопить їх, і то скоро.

„Ви всі дітваки, дурні діти. Їх лише три, а вас ціла гурма, і вони кожний раз висмикуються вам з рук. Що з вами? Ви просто дурні. І я вас уважатиму дурнями так довго, доки не направите лиха. Крім того я вам не довіряю. Може ви навмисно це робите? Тепер я звелю випустити на вулицю львів, хай вони їх ловлять".